

HISTÒRIA DE LA SETMANA DEL MAR **DE VILANOVA I LA GELTRÚ** **Institut Setmana del Mar**

La Setmana del Mar de Vilanova i la Geltrú, declarada d'Interès Turístic Mariner, és l'única manifestació d'aquestes característiques que té lloc anualment a Espanya i la primera entitat en rebre del Govern de Catalunya el Premi Pesca Catalana, en reconeixement a la llarga tasca duta a terme a favor del sector marítim-pesquer i de la gent marinera.

A l'última setmana del mes de juny i coincidint amb les centenàries Festes de Sant Pere, Patró dels Pescadors, prop de cinquanta actes conformen el programa de la Setmana del Mar – Festes de Sant Pere.

Conjuntament amb el concurs de cartells i el pregó, s'organitzen actes de tipus divulgatiu, cultural, esportiu, turístic i festiu, concerts de música popular, havaneres, revetlles, exposicions, conferències, modelisme naval i sessions de debat, a més de la recuperació d'antigues tradicions marineres i la promoció del peix blau i el peix senzill.

HISTÒRIA MARINERA

Des dels seus més remots orígens, bona part de la història de Vilanova i la Geltrú, i per tant, de la dels seus homes i dones, ha estat plenament lligada als amples camins de la mar.

Els grecs, motivats per l'atractiu de les planes i extenses platges que reunien bones condicions marítimes, establiren la primitiva colònia de Darró. Continuada i engrandida pels romans, va representar l'inici d'un florit comerç marítim entre el Penedès i altres pobles de la Mediterrània.

El rei Jaume I, que coneixia la vital importància del domini de la mar, atorgà el seu reconeixement i la "Carta Pobla" a la Vilanova sorgida pel desig i la voluntat d'emancipació del règim feudal del Castell de la Geltrú.

GREMI DE MARINERS I PESCADORS

Constituït l'any 1579, Vilanova seria una de les primeres poblacions catalanes que comptaria amb la Germandat de Sant Elm i Sant Pere formada per mariners i pescadors.

Una vegada desaparegut el perill de les incursions de la pirateria barbaresca, el barri de la Marina, tant o més antic que la pròpia Vilanova, es poblà ràpidament.

LLIBERTAT DEL COMERÇ MARÍTIM

Aquest creixement fou molt important a partir de la llibertat de comerç amb Amèrica, declarada pel rei Carles III.

La platja va començar a viure una de les èpoques més brillants. Mentre els boters vilanovins arribaven a fabricar 100 botes diàries, l'arribada de velers de tots els tipus a la platja era contínua. Cap a la meitat del segle XVIII es registrà un moviment anual superior al miler de vaixells. Era l'època en què Vilanova era coneguda com l'Havana Xica.

CRISIS I PÈRDUA DE LES FESTES

La llarga i difícil situació econòmica de la platja vilanovina, força agreujada a la meitat de l'actual segle XX, motivà que les tradicionals festes de Sant Pere, que es remunten a 1624 quan se celebrava un aplec religiós-profà de caràcter popular amb assistència dels pescadors, fossin cada any menys lluides.

L'any 1961 va ser l'últim que es celebraren a la platja vilanovina les festes marineres.

NAIXEMENT DE LES SETMANES DEL MAR

El naixement de les Setmanes del Mar l'any 1971 representà la reactivació tant de les antigues festes de Sant Pere, de llarga tradició, com de la imatge marítima de la ciutat i la seva promoció exterior.

Tornaren les tradicionals i populars revetlles amb la subhasta de coques. Missa solemne a l'església de Mar fins aconseguir, l'any 1985, que Sant Pere fos proclamat co-patró de la parròquia de Mar. Amb aquest motiu es van cantar per primera vegada els nous "goigs" dedicats al Sant Patró.

HOMENATGE ALS MORTS A LA MAR

L'homenatge als Morts a la Mar, seguit del toc de silenci i oració marinera, conjuntament amb la celebració d'un homenatge als pescadors jubilats i vídues, gaudeixen d'una especial i emotiva significació.

PROCESSÓ DE LES BARQUES

La processó marítima en honor de Sant Pere és un brillant espectacle de color, vida i moviment.

La imatge del patró de la gent marinera que la resta de l'any presideix un altar a la parròquia de Mar, és portada conjuntament pels pescadors professionals i els pescadors esportius.

Una vegada al port és traslladada a bord d'una barca que seguint un rigorós ordre d'antiguitat, portarà el Sant Patró, obrint la marxa de la processó marítima que és acompanyada per prop de mig centenar d'embarcacions de pesca i esportives, guarnides amb garlandes i banderes, plenes de gom a gom de gent convidada i vinguda en bona part de les poblacions de l'interior.

Aquesta processó marítima, on hi participen els balls populars i folklòrics de Vilanova, a més de la "Carpa Juanita i el Porró", és l'única que se celebra arreu de Catalunya en honor de Sant Pere.

A la tornada es procedeix a la Benedicció d'embarcacions i arts de pesca, segons un costum que data del segle XVIII.

RECUPERACIÓ DE LA CUINA MARINERA

Els tradicionals "ranxos" mariners, cuinats a bord de les barques, constitueixen una autèntica riquesa gastronòmica poc coneguda terra endins.

Les jornades de Promoció dels productes de la Mar de Catalunya i la Festa del Peix Senzill, tenen com objectiu el donar a conèixer a les mestresses de casa i als professionals de la cuina menjar senzills i naturals en base a peixos i espècies de preus més econòmics, però d'excel·lent qualitat i de suculent gust.

En el decurs de la Setmana del Mar-Festes de Sant Pere té lloc l'annual concurs "d'All Cremat" iniciat el 1972. Es tracta d'un menjar típic mariner de la platja de Vilanova i la Geltrú, cuinat amb peixos de roca a la vista del públic per 25 parelles de participants, on s'utilitzen encara els antics fogons de carbó d'alzina i els ventafocs. La parella guanyadora obté el títol de "Patró de l'All Cremat".

També s'organitza la Mostra de Cuina de Pescadors, ranxos mariners amb peix de Vilanova, amb degustacions i obsequi de receptes.

ATRACTIU MARINER

Des dels seus inicis les Setmanes del Mar són organitzades i desenvolupades de forma totalment altruïsta per un grup de persones que treballen al llarg de l'any sota el comú denominador d'un amor i vocació envers les coses de la mar.

Per garantir la seva continuïtat i amb el propòsit de contribuir a millorar la necessària consciència marinera del nostre país i a la vegada potenciar la imatge i l'atractiu marítim de Vilanova i la Geltrú, fou constituït l'Institut Setmana del Mar.

La Setmana del Mar, organitzada conjuntament amb la Confraria de Pescadors, l'Associació de Veïns del Barri de Mar i Promoció Econòmica de l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, registra la valuosa cooperació de la Generalitat de Catalunya a través de la Direcció General de Pesca i Afers Marítims, Ajuntament de Vilanova i la Geltrú, Diputació de Barcelona, Institut Social de la Marina, Cambra de Comerç, Indústria i Navegació i nombroses entitats vinculades amb les activitats marítimes de la capital de la comarca del Garraf.

Actualment el port de Vilanova i la Geltrú tercer de Catalunya, compta amb modernes instal·lacions nàutiques per a un miler de vaixells i una flota pesquera formada per 85 embarcacions, dedicades a tots els oficis i varietats de pesca que es practiquen a Catalunya. S'hi troben l'arrossegament, el cercle, llum, trasmall, palangrers, nanses, marisqueix, pops i cargols punxencs, entre d'altres.

LA SUBHASTA DEL PEIX

Cada matí en tornar les barques al port té lloc a la Llotja automatitzada la subhasta del Peix Blau, realitzada a la baixa, per euros caixa, i que constitueix tot un atractiu espectacle.

Tanmateix, cada tarda té lloc a la Llotja circular, la subhasta del peix capturat el mateix dia per les barques d'arrossegament i les dedicades als oficis artesanals del trasmall, palangre, peix espasa, cargols punxencs, petxines, pops i nanses, entre d'altres.

BALCÓ A LA MEDITERRÀNIA

A més de platges i caletes de suau desnivell i de sorra fina, el Passeig Marítim de Vilanova i la Geltrú amb prop de dos quilòmetres de longitud entre les antigues ermites marineres de Sant Cristòfol i Sant Gervasi, EL Parc de Ribes Roges, el Museu de Curiositats Marineres, el Museu del Mar, el Pòsit de Pescadors, la Casa del Mar, el Club Nàutic, el Monument als Homes del Mar, el varador, la zona pesquera, les places del Port i del Trajo de Garbí amb el Monument al Pescador conjuntament amb l'escultura "Pasifae", constitueix en conjunt un autèntic balcó a la Mediterrània.

LA SETMANA DEL MAR

La Setmana del Mar, nascuda a l'any 1971 té com a finalitat l'organització i foment de les activitats que acostin el coneixement de les qüestions de la mar de casa nostra i de la vida dels seus homes i dones, aportant any rera any noves propostes i iniciatives.

L'Institut Setmana del Mar, a més de la recuperació de les centenàries Festes de Sant Pere i els aspectes tradicionals del món mariner, treballa per contribuir a crear un nexa d'unió entre la ciutat i el mar, i al mateix temps de revitalitzar la relació de Vilanova i la Geltrú amb el món mariner i portuari.

SETMANA DEL MAR – FESTES de SANT PERE

Informació :

Tel. 938150250 – 938155625 Fax 938158973

Passeig Marítim, 63

08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

Juny 2004